

اهمیت اوقات فراغت جانبازان و معلولان

رضا قراخانلو

دانشگاه تربیت مدرس

موضوع اوقات فراغت از دیرباز تاکنون مورد توجه بیشتر بوده است. مطالعات بعمل آمده حاکی از آن است که انسان بطور مستمر در این باره به تفکر و چاره جویی می پرداخته است. در حال حاضر نیز این توجه و حساسیت نه تنها کاهش نیافته بلکه بنابر دلایل متعددی افزایش نیز یافته است. بخشی از این دلایل عبارتند از رشد و توسعه تکنولوژی و زندگی ماشینی، کاهش ساعات کار و فعالیت، ارتقاء سطح آگاهی ها و دانش بشری و از همه مهمتر و مؤثرتر دگرگونیهای فرهنگی و شکل گیری خاص تمایلات و علائق انسانها در تصمیم گیری اجتماعی و فردی درباره ایام فراغت است که چشم پوشی از هریک از آنها در زندگی بشر امروزی امکان پذیر نخواهد بود.

انجام این تحقیق به روش موردی و زمینه ای است و در اجرای آن از فنون مختلف جمع آوری اطلاعات منجمله پرسشنامه، مصاحبه و... استفاده شده است. تعداد آزمودنیها ۶۱۰ نفر بودند که از این تعداد ۴۰۴ نفر جانباز و ۲۰۶ نفر معلول بوده اند. این جمعیت آماری باتوجه به میزان سیصد تا پانصد هزار جانبازی است که در ایران گفته می شود وجود دارند. البته در این میان آمار دقیق و قابل اعتمادی وجود ندارد ولی بطور کلی تعداد معلولین و جانبازان کشور را حدود چهار میلیون نفر ذکر کرده اند نتایج تحقیق:

- ۸۵/۲۷٪ جامعه تحقیق دارای معلومات دیپلم و پائین تر از آن می باشند. (دیپلم ۱۷/۱۱٪، ۷/۳۲٪ بیسواد و بقیه بالاتر از دیپلم می باشند. - با آنکه ۹۶٪ جامعه تحقیق در سن ازدواج هستند اما ۵۵/۷۸٪ آنان مجرداند.

- ۳/۷۸٪ افراد زیر بیست سال و ۹۶/۲۲٪ بالای ۲۰ سال می باشند.

- تنها ۴/۲۸٪ افراد درآمدی بالای هشت هزار تومان دارند و حدود ۷۰٪ جامعه درآمدهای پراکنده ای میان صفر تا هشت هزار تومان دارند.

- بیش از نیمی از افراد جانباز و معلول وقت فراغتی بیش از ۱۲ ساعت در هفته دارند.

- حدود ۴۰٪ افراد جامعه تحقیق بیکار می باشند.

- ورزش کردن در اوقات فراغت با میزان ۴۰٪ در کنار تماشای تلویزیون با میزان ۵۶٪ مکالمه با میزان ۴۲/۴۷٪ و انجام عبادات با میزان ۴۳/۱۷٪ به شکل خاصی یکی از چهار عامل مهم در این ایام بشمار می رود و نیازمند تاکید خاص می باشد.

- حدود ۴۷٪ جامعه تحقیق وقت خود را در ورزشگاهها و کلوب های ورزشی به تماشای مسابقات و یا شرکت در آنها می گذرانند.

- حدود ۵۰٪ جانبازان و معلولین عدم امکانات رفت و آمد را مهمترین مانع گذراندن اوقات فراغت دانسته اند و بعد از آن بر نبود اماکن متناسب (۳۵/۷۶٪) و کمبود مریبان (۲۳/۰۵٪) تاکید کرده اند.

- هنگامیکه نظرات آنان را پیرامون وسایل و امکاناتی که باید فراهم شود جویا شدیم ۹۴٪ خواستار امکانات بیشتر بودند.

- اولویت های قابل توجه از نظر جانبازان و معلولین در خصوص گذران فراغت تامین وسیله نقلیه ۵۵/۵۲٪ و برنامه ریزی ۵۳/۶۴٪ بوده اند.

- در پاسخ به پرسش میزان شیوع شیوه های نامناسب گذران اوقات فراغت در میان دوستان جانبازان و معلولین ائتلاف وقت به میزان ۳۶/۸۴٪ درصد و بعد از آن سیگار کشیدن به میزان ۲۲/۴۹٪ خودنمایی می کند.

- ۷۱٪ جامعه تحقیق آرزو دارند تا امکاناتی فراهم آید تا اوقات فراغت خود را در طبیعت و اماکن طبیعی بگذارند. در این تحقیق همچنین از طریق محاسبه آزمون X2 برخی از رابطه ها مورد بررسی قرار گرفته است که نمونه ای از نتایج بشرح ذیل است:
- میان جانباز یا معلول بودن و درخواست امکانات رفاهی و مالی تفاوت وجود

دارد. نتیجه حاصل از آزمون X2 در سطح ۹۵٪ حاکی از آنست که میان جانبازان و معلولین تفاوت معنی داری وجود دارد و جانبازان توقع بسیار بیشتری دارند.

- مابین افراد جانباز و معلول از نظر گرایش به ورزش در سطح ۹۵٪ اختلاف یا تفاوتی مشاهده نمیگردد. و هر دو قشر متقاضی ورزش می باشند.

- مابین جانباز و معلول بودن و نیاز به اشتغال تفاوت معنی داری مشاهده نشد.

- مابین جانباز و معلول بودن و طرز تفکر اطرافیان تفاوت معنی داری وجود دارد و جانبازان از وضعیت بهتری برخوردار هستند.

- در بررسی رابطه میان معلول و جانباز بودن و پرداختن به عبادت تفاوت معنی داری وجود دارد.

- شاید اینگونه تصور شود که افراد مجرد بویژه جانبازان و معلولین مجرد نیاز بیشتری به ورزش داشته باشند در حالیکه نتایج تحقیق حاکی از آن است که هر دو گروه نسبت به ورزش یکسان اعلام نیاز کرده اند.

- میان جانبازان و معلولین ورزشکار و غیرورزشکار به لحاظ پرداختن به عبادت و انجام مستحبات در ایام فراغت تفاوت معنی داری وجود دارد.

- میان جانبازان و معلولین ورزشکار و غیر ورزشکار از نظر مشکلات جسمی و حرکتی در گذران اوقات فراغت تفاوت معنی داری وجود دارد.

- بر مبنای آزمون X2 و با ۹۵ درصد اطمینان می توان گفت که میان جانبازان و معلولین ورزشکار و غیرورزشکار به لحاظ انتخاب مشکل روحی بمثابه مانع گذرات مطلوب اوقات فراغت تفاوت معنی داری وجود دارد.

اجرای این تحقیق موجب ارائه پیشنهاداتی بوده است که در جای خود قابل توجه و تعمق می باشد. دستگاههای اجرایی ذیربط بخوبی میتوانند از آن به نحو مطلوب استفاده نمایند. در مجموع به نظر میرسد جامعه تحقیق نسبت به برنامه های موجود خوش بین نیست و نسبت به اصلاح شرایط حاکم بر اوقات فراغت خود در آینده نیز اطمینانی ندارد. این عدم رضایت میتواند تاکید بیشتری بر ضرورت تحقیق باشد.